

Riksförbundet FUB:s sammanfattning av Handikappförbundens ställningstagande om *CENTRALA BEGREPP* inom LSS

1. Bakgrund

Regeringen tillsatte en utredning i maj 2016 med rubriken: *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen*. Utredningen leds av en särskild utredare, Désirée Pethrus (KD) och uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 1 oktober 2018.

Funktionsrättsrörelsen har fått två expertplatser i utredningen, Pelle Kölhed från Handikappförbunden och Håkan Thomson från Lika Unika. Utredningen har dessutom flera referensgrupper. FUB:s ordförande, Thomas Jansson är med i referensgruppen för funktionsrättsorganisationer.

Med anledningen av den pågående utredningen har Handikappförbunden bildat en särskild LSS-arbetsgrupp bestående av förbund med medlemmar som har rätt till LSS-insatser. Arbetsgruppen fungerar som kunskapsstöd till Pelle Kölhed i sin expertroll i utredningen. FUB har två representanter i Handikappförbundens arbetsgrupp, Thomas Jansson och förbundsjurist, Jesper Symreng.

Arbetsgruppen ska även bidra till Handikappförbundens parallell utredning som tar fram fördjupat underlag kring särskilt angelägna frågor inom LSS lagstiftning. En del av underlaget kommer att bestå av ett flertal ställningstaganden som formuleras i samarbete med arbetsgruppen.

Detta dokument är FUB:s sammanfattning av Handikappförbundens ställningstagande:

[Handikappförbundens syn på Centrala Begrepp inom LSS.](#)

2. Utdrag ur utredningens direktiv om centrala begrepp i LSS

”Uppdraget att se över delar i LSS (sid.18)

Syften och mål i LSS är otydliga

Många centrala begrepp i LSS är otydliga och har visat sig vara svåra att tolka när behoven och omfattningen av stödet ska be-dömas. Det påverkar rättssäkerheten och likvärdigheten och kan bidra till att stödinsatser utvecklas på ett sätt som varken är optimalt för individen eller ekonomiskt hållbart. De begrepp som avses är bl.a. bedömningskriteriet goda levnadsvillkor, som ska motsvara den nivå enligt vilken lagens personkrets har rätt till insatser, inriktningen delaktighet och självständighet samt målet att ”leva som andra”.

Utredaren ska därför

- analysera hur bedömningen av rätten till och omfattning av insatser kan göras mer träffsäker, tydlig och rättssäker samtidigt som kostnadskontrollen är god, och
- lämna förslag till hur de kriterier som ska ligga till grund för bedömningen av rätt till och omfattning av insatser kan definieras tydligare och mer transparent så att bedömningskriterier vid prövning av rätten till insatser inte blandas samman med målen i lagstiftningen.”

3. Är de centrala begreppen i LSS otydliga och svårtolkade?

I utredningens direktiv står det att många centrala begrepp är svårtolkade och otydliga och därför bör man utreda om vissa begrepp behöver få tydligare definitioner i lagtexten.

I sitt ställningstagande menar Handikappförbunden att de centrala begreppen - *goda levnadsvillkor, delaktighet, självständighet och rätten att leva som andra*, utgör själva kärnan i LSS och speglar lagens särställning som en rättighetslag. Det är alltså personen som har rätt till LSS insatser som måste

själv kunna definiera vad de centrala begreppen har för innebörd för honom eller henne, utifrån den egna livssituationen. Om begreppen skulle definieras och avgränsas redan i lagtexten, skulle LSS förvandlas från att vara en rättighetslag till en lag som enbart beskriver ett antal insatser som olika huvudmän är skyldiga att erbjuda.

4. Vad säger FN:s funktionsrättskonvention?

I december 2008 ratificerade Sverige *FN konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Goda levnadsvillkor, delaktighet, självständighet och rätten att leva som andra - d.v.s. LSS värdegrund – omfattas av konventions allmänna principer och konventionens artiklar. Genom ratificeringen fick begreppen därmed ytterligare tyngd och styrka, vilket bekräftades av dåvarande LSS kommitté som nyligen hade lämnat in sitt slutbetänkande och konstaterade att den nya konventionen ”stärker ytterligare den grund som vi bygger vidare på.” I sitt ställningstagande om centrala begrepp betonar Handikappförbunden att Sveriges skulle agera i strid med konventionen om LSS lagstiftningen ändras på ett sätt som ” försvagar redan lagstadgade rättigheter för personer med funktionsnedsättningar.

5. Vilka ändringar i lagtexten behövs för att underlätta uttolkningen av de centrala begreppen?

Handikappförbunden anser att många av de problemen som har uppstått kring tolkningen av de centrala begreppen i LSS, kunde förebyggas genom ett antal ändringar i lagtexten som förstärker individens tolkningsföreträde:

- ▶ Tydliggör att det är individens tolkning av de centrala begreppen som ska vara vägledande
- ▶ Tydliggör att starka skäl måste finnas för att fatta ett beslut som *inte* utgår ifrån individens tolkning av de centrala begreppen, s.k. *omvänd presumtion*
- ▶ Förtydliga lagtexterna i LSS som handlar om
 - a) lagens mål
 - b) verksamhetens utformning
 - c) villkor för rätten till insats, s.k. rekvisit
- ▶ Reglera i lagtexten att insats enligt LSS ska gälla utan tidsbegränsning, om det inte finns särskilda skäl i det enskilda fallet för att tidsbegränsa insatsen. Detta för att förstärka s.k. kontinuitetsprincipen.
- ▶ Förstärk individens *rättsliga ställning*, t.ex. genom att införa rättshjälp vid överklaganden
- ▶ Förstärk LSS med funktionsrättskonventionen.

Vägledande för reformarbetet är våra bärande principer om självbestämmande och inflytande, tillgänglighet, delaktighet, helhetssyn och kontinuitet. De utgår från grundsatsen att alla människors värde är lika.

- Citat från 1989 års handikapputredning